

زیور بهشت

(درسی)

بخش برادران

از حکیم الامت

مولانا اشرف حق تھانوی رحمۃ اللہ علیہ

مترجم:

محمود میرسروری

(مولوی سروری)

بر اساس منابع اہل سنت

تهانوی، اشرفعلی، ۱۸۶۸ - ۱۹۴۳ م.

Thanvi, Ashraf Ali

بهشت زیور فارسی

زیور بهشت (درسی) بخش برادران/ از اشرفعلی تهانوی؛ مترجم محمود میرسروری (مولوی سروری).

ترتیب جام: شیخ الاسلام احمد جام، ۱۳۹۶.

۶۰۰ ص.

۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۰۷۴-۷

فیفا

کتاب حاضر قبلاً به صورت جلدی توسط همین انتشارات منتشر شده است.

اسلام -- بررسی و شناخت

Islam -- Study and teaching

میرسروری، محمود، ۱۳۵۱ - ، مترجم

BP۱۱ ۱۳۹۶ ۹۰۴۱ ب ۹۶ ت/

۲۹۷

۴۳۷۶۳۶۰

سرشناسه

عنوان قراردادی

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

شابک

وضعیت فهرست نویسی

یادداشت

موضوع

موضوع

شماره افزوده

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناس ملی

انتشارات شیخ الاسلام، امد جام

زیور بهشت (بخش برادران)

تألیف: مولانا اشرف علی تهانوی رحمته الله علیه

ترجمه: محمود میرسروری (مولوی سروری)

ناشر: شیخ الاسلام احمد جام

نوبت چاپ: اول ۹۶

قیمت: ۲۳۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۴۷-۰۷۴-۷

حق چاپ و نشر محفوظ و مخصوص ناشر می باشد

تلفن مرکز پخش: ۵۲۵۲۴۴۷۱ - ۵۲۵۲۵۲۳۸ - ۵۱

فهرست مطالب

موضوع	صفحه
بحث عقیده	۴۰
ایمان به الله تبارک و تعالی	۴۰
ایمان به پیغمبران	۴۱
ایمان به فرشتگان	۴۲
ولایت و کتبت	۴۳
ایمان به کتاب‌های الهی	۴۳
صحابه کرام	۴۴
کلمات کفر	۴۴
منکر و نکیر	۴۵
علامات قیامت	۴۶
بهشت و دوزخ	۴۷
موارد کفر و شرک	۴۹
بدعت‌ها و رسومات باطل	۵۰
گناهان بزرگ که بر آنها وعید آمده است	۵۲
آسیب‌های دنیوی گناهان	۵۴
فواید دنیوی عبادت	۵۵
کتاب الطهارت	۵۷
بیان وضو	۵۷
فرائض وضو چهار مورد است	۵۸
سنت‌های وضو	۵۸
مسایل گوناگون وضو	۵۸
شککننده‌های وضو	۶۲
احکام حالت بی وضویی	۶۶

۶۸.....	احکام غسل
۶۸.....	فرائض غسل
۷۰.....	چیزهایی که غسل را واجب می کند
۷۱.....	بخشی دیگر از مسایل غسل
۷۲.....	صورت هایی که در آنها غسل واجب نمی شود
۷۳.....	غسل های سنت چهار مورد است
۷۴.....	در شانزده صورت غسل مستحب است
۷۴.....	هفت حکم برای حدث اکبر
۷۵.....	از چه آن می توان در وضو و غسل استفاده کرد
۷۸.....	احکام پوست ها را است
۷۹.....	احکام استعمال آب
۸۲.....	احکام چاه ها
۸۶.....	حکم پسخورها
۸۷.....	حکم عرق
۸۷.....	پسخورده نامحرم
۸۹.....	باب تیمم
۹۱.....	روش تیمم
۹۱.....	با چه چیزهایی می توان تیمم کرد
۹۲.....	مسایل گوناگون
۹۳.....	شککنده های تیمم
۹۶.....	مسح بر موزه ها
۹۶.....	مدت مسح
۹۶.....	در غسل باید پاها شسته شود
۹۶.....	روش مسح کردن
۹۷.....	شککنده های مسح
۹۸.....	مسایل گوناگون
۱۰۰.....	هفت حکم برای معذور

۱۰۳	باب الانجاس
۱۰۳	بیان نجاست‌ها
۱۰۳	حکم نجاسات
۱۰۴	روش پاک کردن نجاست
۱۰۶	مسایل گوناگون
۱۰۸	بخشی دیگر از مسایل
۱۱۳	باب فی الاستنجاء
۱۱۳	بیان استنجاء
۱۱۴	در هنگام متشیبی سیزده چیز مکروه است
۱۱۵	در هنگام دستشویی با دست چپ پرهیز کرد
۱۱۵	چیزهایی که با آن استنجاء درست نیست
۱۱۶	استنجاء با چه چیزهایی بدون تراشیدن درست است
۱۱۸	کتاب الصلاة
۱۱۹	اوقات نماز
۱۲۰	وقت مغرب و عشا
۱۲۰	اوقات مستحب نمازها
۱۲۱	اوقاتی که نماز در آن ممنوع است
۱۲۲	بخش دیگری از مکروهات نماز
۱۲۴	باب الأذان
۱۲۴	بحث اذان
۱۲۴	کلمات اذان
۱۲۵	طریقه سنت در اقامه
۱۲۵	احکام اذان و اقامه
۱۲۶	جواب اذان و اقامه
۱۲۷	پانزده سنت و مستحب اذان و اقامه
۱۳۱	شرایط نماز
۱۳۱	احکام پاکی لباس و پوشیدن عورت

۱۳۲	احکام وقت
۱۳۲	احکام نیت
۱۳۳	مسایل طهارت
۱۳۴	احکام قبله
۱۳۷	باب صفة الصلاة
۱۳۷	روش نماز خواندن
۱۳۹	فرائض نماز
۱۳۹	واجبات نماز
۱۳۹	مسایله کوناگون
۱۴۳	پاره‌ای از مسایل نماز فرض
۱۴۳	ذکر و دعا بعد از نماز
۱۴۴	نماز بانوان
۱۴۶	سنت‌های نماز
۱۴۸	باب القراءة والتجوید
۱۴۸	تلاوت قرآن مجید
۱۵۰	مسایلی مربوط به قرائت
۱۵۲	باب الامامة والجماعة
۱۵۲	بیان جماعت
۱۵۲	فضیلت و تاکید بر جماعت
۱۵۳	دوازده حدیث درباره فضیلت جماعت
۱۵۵	هشت اثر درباره اهمیت جماعت
۱۵۶	مذاهب فقه‌های کرام
۱۵۷	حکمت‌ها و فواید جماعت
۱۶۰	شرایط وجوب جماعت
۱۶۰	عذرهای
۱۶۱	شرایط صحت جماعت
۱۶۵	صورت‌هایی که اقتدا درست نیست

۱۶۷	احکام جماعت
۱۶۷	حکم جماعت دوم
۱۶۹	مسائلی مربوط به امام و مقتدی
۱۶۹	امامت افراد مذکور مکروه است
۱۷۰	اقتدا به شافعی
۱۷۰	ملاحظه حال نمازگزاران
۱۷۱	روش صف بستن
۱۷۲	امامت زن
۱۷۲	سُتره
۱۷۲	مسایل لاحق و مسوق
۱۷۴	متابعت از امام
۱۷۶	مسایل مربوط به فوت جماعت
۱۷۹	چهار مسأله متعلق به نیت امام و مقتدی
۱۸۰	باب مفسدات الصلوة
۱۸۰	شککنده‌های نماز
۱۸۲	مواردی که در نماز مکروه و ممنوع است
۱۸۵	مواردی که می‌توان نماز را شکست
۱۸۸	باب الوتر و النوافل
۱۸۸	نماز وتر
۱۸۸	دعای قنوت
۱۹۰	بیان نمازهای سنت و نفل
۱۹۱	نوافل
۱۹۲	صلاة التسییح
۱۹۴	احکام نوافل
۱۹۵	نماز استخاره
۱۹۶	دعای استخاره
۱۹۶	نماز توبه

۱۹۸	تحية المسجد
۱۹۸	نوافل سفر
۱۹۹	نماز قتل
۲۰۰	فصل في التراويح
۲۰۰	بحث نماز تراويح
۲۰۱	نماز خورشید گرفتگی و ماه گرفتگی
۲۰۲	نمازهای مسنون دیگر
۲۰۲	نماز استسقاء
۲۰۲	نماز خوف
۲۰۳	روش نماز خوف
۲۰۵	باب القضاء و القضاة
۲۰۷	مسائل قضا شدن نماز
۲۰۹	باب سجود السهو
۲۰۹	سهو در قرائت
۲۱۰	فکر کردن در نماز
۲۱۰	سهو در التحیات و قعدة
۲۱۲	شک در رکعات نماز
۲۱۳	مسائل گوناگون
۲۱۶	سجده تلاوت
۲۱۶	روش سجده تلاوت
۲۱۶	حکم خواندن و شنیدن آیه سجده
۲۱۶	شرایط سجده تلاوت
۲۱۷	سجده تلاوت در نماز
۲۱۷	حکم تکرار آیه سجده
۲۱۹	خواندن همه سوره به جز آیه سجده و یا فقط خواندن آیه سجده
۲۲۱	نماز شخص بیمار
۲۲۱	اگر کسی نتواند نشسته نماز بخواند

۲۲۲	اگر با اشاره هم نتوانست نماز بخواند
۲۲۲	مسایل گوناگون
۲۲۵	نماز در سفر
۲۲۵	حکم نماز مسافر
۲۲۶	اقامت در سفر
۲۲۷	نماز قضایی در سفر و حضر
۲۲۷	نماز در کشتی و قطار
۲۲۹	مسایل نماز مسافر
۲۲۹	اقتدای مقیم به مسافر
۲۲۹	اقتدای مسافر به مقيم
۲۳۰	نیت اقامت در نماز
۲۳۱	باب صلاة الجمعة
۲۳۱	مبحث نماز جمعه
۲۳۲	فضایل جمعه
۲۳۶	آداب جمعه
۲۳۹	فضیلت و تأکید نماز جمعه
۲۴۲	روش خواندن نماز جمعه
۲۴۲	شرایط وجوب جمعه
۲۴۲	شرایط صحت جمعه
۲۴۵	مسایل خطبه جمعه
۲۴۶	خطبه جمعه حضرت رسول الله ﷺ
۲۴۸	چهار مسأله مربوط به نماز جمعه
۲۵۰	باب الصلاة العیدین
۲۵۰	بیان نماز عیدین
۲۵۰	سنت‌های عید فطر
۲۵۰	طریقه نماز عید
۲۵۱	فرق بین عید فطر با عید قربان

۲۵۱	..... نماز نفل قبل و بعد از عید
۲۵۲	..... تکبیرات تشریق
۲۵۲	..... مسایل متفرقه
۲۵۳	..... عذر ها
۲۵۵	..... باب الجنائز
۲۵۶	..... غسل
۲۵۶	..... شستن میت
۲۵۸	..... غسل غری
۲۵۸	..... میت ناقص
۲۵۸	..... مرده ای که معلوم نیست بعلمان است
۲۵۹	..... خویشتانندان غیر مسمان
۲۵۹	..... حکم غسل راهزن و باغی و مرتد
۲۵۹	..... بعد از تیمم اگر آب یافته
۲۶۱	..... مسایل کفن
۲۶۱	..... روش کفن کردن
۲۶۱	..... مسایل گوناگون
۲۶۳	..... فصل فی الصلاة علی الميت
۲۶۳	..... مسایل نماز جنازه
۲۶۳	..... شرایط وجوب نماز جنازه
۲۶۳	..... شرایط صحت نماز جنازه
۲۶۵	..... فرائض نماز جنازه
۲۶۵	..... سنت های نماز جنازه
۲۶۶	..... طریقه مسنون نماز جنازه
۲۶۷	..... صف بستن در نماز جنازه
۲۶۷	..... مفسدات نماز جنازه
۲۶۷	..... نماز جنازه در مسجد
۲۶۷	..... تأخیر در نماز جنازه

۲۶۸	نشسته و یا سواره نماز جنازه خواندن
۲۶۸	جنازه دسته جمعی
۲۶۸	حکم مسبوق و لاحق در نماز جنازه
۲۶۹	چه کسی در امامت نماز جنازه مستحق تر است
۲۷۱	مسایل تدفین
۲۷۱	روش برداشتن جنازه
۲۷۱	مسایل متعلق به تشیع کنندگان
۲۷۲	مسایل متعلق به قبا
۲۷۳	محکم کاری و گنای سازی بر قبر
۲۷۵	مرگت در کشتی
۲۷۵	کسی که دعای جنازه را یاد ندارد
۲۷۶	موت زن باردار
۲۷۶	نقل مکان جنازه
۲۷۶	مرثیه سرایی
۲۷۶	روش مسنون تعزیه
۲۷۶	مسایل متفرقه
۲۷۷	گور دسته جمعی
۲۷۷	زیارت قبور
۲۷۸	باب الشهید
۲۷۸	احکام شهید
۲۸۱	کتاب الزکاة
۲۸۱	وعید بر ندادن زکات
۲۸۱	نصاب طلا و نقره
۲۸۲	شخص قرض دار
۲۸۲	طلا و نقره غش دار
۲۸۲	حکم طلا و نقره با هم
۲۸۳	مال تجارت

۲۸۳	..... اسباب و اثاث خانه داری
۲۸۳	..... چیزهای کرایه‌ای
۲۸۴	..... لباسی که نقره کاری شده است
۲۸۴	..... در این صورت هم صاحب نصاب می‌شود.
۲۸۴	..... وسایل فروشی
۲۸۴	..... زکات طلبی که بر دیگران است
۲۸۵	..... پرداخت زکات قبل از وقت
۲۸۵	..... اگر مال ملاًک شد
۲۸۸	..... بیان ادا زکات
۲۸۸	..... مقدار زکات
۲۸۸	..... نیت زکات
۲۸۹	..... با بخشیدن طلب، زکات ادا نمی‌شود
۲۸۹	..... وکالت در زکات
۲۹۱	..... دادن زکات به چه افرادی درست است
۲۹۱	..... اسباب و اثاثیه ضروری چیست
۲۹۱	..... دادن زکات به مقروض
۲۹۲	..... دادن زکات به مسافر
۲۹۲	..... دادن زکات به کافر درست نیست
۲۹۲	..... مصرف زکات در امور رفاهی درست نیست
۲۹۲	..... دادن زکات به اصول و فروع خود درست نیست
۲۹۲	..... دادن زکات به نابالغ
۲۹۳	..... زکات به علوی‌ها و سیدها درست نیست
۲۹۳	..... دادن زکات به مستخدم جایز است
۲۹۳	..... دادن زکات به خویشاوندان رضاعی درست است
۲۹۳	..... زکات دادن به زنی که مهر او بر عهده شوهرش است جایز می‌باشد
۲۹۳	..... اگر بعد از دادن زکات به شخصی معلوم شد که مستحق نبوده است
۲۹۴	..... بهترین مصرف زکات بستگان نیازمند هستند

۲۹۴	فرستادن زکات یک شهر به شهر دیگر
۲۹۶	کتاب الصوم
۲۹۶	انواع روزه
۲۹۷	روزه چیست؟
۲۹۷	مسایل نیت روزه
۲۹۹	روزه ماه مبارک رمضان
۳۰۰	روزه يوم الشك
۳۰۲	مسایل رویت هلا
۳۰۲	شهادت فاسته
۳۰۲	یک اشتباه
۳۰۲	وقتی آسمان صاف باشد
۳۰۳	شایعه درباره‌ی رویت ماه
۳۰۳	اگر کسی ماه را دید و شهادتش قبول نشد
۳۰۵	قضای رمضان
۳۰۵	نیت روزه قضایی و کفاره
۳۰۵	روزه قضایی لازم نیست که بیایی و متصل باشد
۳۰۵	اگر روزه‌هایی قضایی را نگرفت و ماه رمضان فرا رسید
۳۰۶	بی‌هوشی و جنون در ماه رمضان
۳۰۷	روزه‌ی نذری
۳۰۹	روزه نفل
۳۰۹	وقت روزه نفلی
۳۰۹	روزه نفل با شروع کردن واجب می‌شود
۳۱۰	در روزه نفلی باید شوهر اجازه دهد
۳۱۰	به خاطر مهمان می‌توان روزه نفلی را شکست
۳۱۰	روزه‌ی روز عاشورا
۳۱۰	روزه‌ی روز عرفه
۳۱۰	روزه پانزدهم شعبان و شش روز از شوال

- ۳۱۰ ..... روزه ایام بیض و دوشنبه و پنجشنبه
- ۳۱۲ ..... شکنده های روزه و چیزهایی که روزه از آن نمی شکند و بیان کفاره
- ۳۱۲ ..... سرمه و روغن و عطر روزه را فاسد نمی کند
- ۳۱۲ ..... حکم دود و مگس
- ۳۱۲ ..... حکم خوردن چیزی که در بین دندان ها مانده است
- ۳۱۳ ..... آب دهان «تف» روزه را فاسد نمی کند
- ۳۱۳ ..... در روزه، فراموشی معاف است اشتباه معاف نیست
- ۳۱۳ ..... استفراغ در روزه
- ۳۱۳ ..... وجوب کفاره
- ۳۱۴ ..... در دو صورت فقط واجب می شود
- ۳۱۴ ..... مکروهات روزه
- ۳۱۴ ..... مسایل گوناگون
- ۳۱۷ ..... احکام سحری و افطاری
- ۳۱۷ ..... اشتباه در تشخیص وقت سحر و افطار
- ۳۱۸ ..... زود افطار کردن مستحب است
- ۳۱۸ ..... با چه چیزی افطار بهتر است
- ۳۱۹ ..... بیان کفاره
- ۳۲۰ ..... عذرهایی که می توان با آن روزه را شکست
- ۳۲۱ ..... عذرهایی که می توان با آنها روزه نگرفت
- ۳۲۴ ..... فدیة
- ۳۲۷ ..... بیان اعتکاف
- ۳۲۷ ..... شروط اعتکاف
- ۳۲۷ ..... بهترین اعتکاف
- ۳۲۷ ..... اقسام اعتکاف
- ۳۲۸ ..... روزه در اعتکاف
- ۳۲۸ ..... مقدار اعتکاف
- ۳۲۸ ..... محرمات اعتکاف

۳۳۲	باب صدقه الفطر .....
۳۳۲	نصاب صدقه الفطر .....
۳۳۳	وقت وجوب صدقه فطر .....
۳۳۳	کسی که روزه نگرفته است باید صدقه فطر را بدهد .....
۳۳۳	مقدار صدقه فطر .....
۳۳۶	اهمیت و فرضیت حج .....
۳۳۶	تأخیر حج بدون عذر گناه است .....
۳۳۶	اجازه شوهر برای حج فرض .....
۳۳۷	مسائل حج بان .....
۳۳۷	برای فرضیت حج داشتن در سفر به مدینه شرط نیست .....
۳۳۸	زیارت مدینه منوره .....
۳۳۹	بیان نذر .....
۳۳۹	حکم نذر .....
۳۳۹	نذر روزه .....
۳۴۰	نذر نماز .....
۳۴۰	نذر خیرات .....
۳۴۱	تعیین زمان و مکان در نذر .....
۳۴۱	نذر قربانی .....
۳۴۲	نذر کارهایی که درست نیست .....
۳۴۵	کتاب الایمان .....
۳۴۵	بیان قسم .....
۳۴۵	الفاظ قسم .....
۳۴۶	الفاظی که قسم نیست .....
۳۴۶	چیزهای حلال را بر خود حرام کردن قسم محسوب می شود .....
۳۴۶	دیگری قسم دهد قسم نمی شود .....
۳۴۶	با ان شاء الله قسم منعقد نمی شود .....
۳۴۶	به دروغ قسم خوردن گناه کبیره است .....

۳۴۷	مسایل گوناگون
۳۴۹	کفاره قسم
۳۴۹	اگر نتواند غذا دهد و یا لباس دهد روزه بگیرد
۳۴۹	قبل از شکستن قسم کفاره درست نیست
۳۴۹	چند بار بر یک چیز قسم خورد یک قسم است
۳۵۰	در کفاره‌های قسم تداخل نمی‌شود
۳۵۰	چه کسانی مستحق کفاره قسم‌اند
۳۵۱	قسم بر افتن به خانه
۳۵۳	قسم در خوردن و آشامیدن
۳۵۳	قسم بر سخن نگفتن با کسی
۳۵۴	قسم در خرید و فروش
۳۵۴	قسم در نماز و روزه
۳۵۵	قسم درباره لباس و غیره
۳۵۷	باب المرتدین
۳۵۷	حکم مرتد شدن
۳۵۷	کلمات کفریه
۳۵۹	کتاب الذبائح
۳۶۰	بیان چیزهای حلال و حرام
۳۶۲	استفاده از چیزهای نشه‌آور
۳۶۳	کتاب الحظر و الاباحه
۳۶۳	بیان چیزهای ممنوع و مباح
۳۶۳	مسایل گوناگون
۳۶۶	احکام موی بدن
۳۶۶	احکام ریش و سیل
۳۶۶	احکام موهای بدن
۳۶۷	کوتاه کردن ناخن
۳۶۸	کتاب اللقطه

۳۶۸	احکام اشیا یافتنی «پیدا شده»
۳۶۸	برداشتن لقطه چه وقتی واجب است
۳۷۱	کتاب الوقف
۳۷۱	بحث موقوفات
۳۷۳	احکام مساجد
۳۷۳	حکم سقف مسجد
۳۷۳	مسجد در خانه
۳۷۳	نقش و نگار مسجد
۳۷۳	آداب مسجد
۳۷۴	درخت کاری در مسجد
۳۷۴	مسجد را نباید گذر کا کرد
۳۷۴	کار دنیوی در مسجد
۳۷۶	کتاب النکاح
۳۷۷	شهادت نابالغ و کافر معتبر نیست
۳۷۷	بهتر است نکاح در کجا باشد؟
۳۷۷	مرد بالغ و زن بالغ می توانند خودشان عقد خود را انجام دهند
۳۷۷	وکالت در نکاح درست است
۳۷۹	فصل فی المحرمات
۳۷۹	محرمات ابدی
۳۷۹	افرادی که ازدواج با آنها حرام است
۳۷۹	ازدواج دو خواهر
۳۸۰	فرزند خوانده
۳۸۰	با بستگانی که ازدواج درست است
۳۸۰	حرمت به علت شیر خواری
۳۸۰	از کار حرام حرمت ثابت می شود
۳۸۱	نکاح با غیر مسلمان
۳۸۱	نکاح در دوران عده

- ۳۸۱ ..... نکاح بر نکاح دیگری
- ۳۸۱ ..... نکاح با زن بدکاره
- ۳۸۲ ..... بیشتر از چهار زن درست نیست
- ۳۸۳ ..... چه کسی می تواند ولی باشد
- ۳۸۳ ..... نابالغ و دیوانه و کافر نمی تواند ولی شوند
- ۳۸۳ ..... ولی دختر بالغ
- ۳۸۴ ..... روش اجازه گرفتن از دختر
- ۳۸۵ ..... ولایت پدر بر پسر
- ۳۸۶ ..... حکم ولی پسر و دختر نابالغ
- ۳۸۶ ..... بعد از بلوغ
- ۳۸۷ ..... اگر ولی اقرب نباشد
- ۳۸۷ ..... در ولایت، پسر بر پدر مقدم است
- ۳۸۹ ..... چه افرادی کفو همديگرند
- ۳۹۱ ..... بحث مهریه
- ۳۹۱ ..... حکم مهریه
- ۳۹۱ ..... حداقل مهریه و حد اکثر آن
- ۳۹۱ ..... چه زمانی باید همه مهریه پرداخت گردد
- ۳۹۲ ..... ازدواج بدون مهر
- ۳۹۲ ..... مهریه ای که بعد از عقد تعیین می شود
- ۳۹۳ ..... اضافه کردن و کم کردن مهریه
- ۳۹۳ ..... هر چیزی می تواند مهریه شود به شرطی که مشخص باشد
- ۳۹۳ ..... مهریه در نکاح فاسد
- ۳۹۴ ..... زن چه وقتی می تواند مهریه اش را مطالبه کند
- ۳۹۵ ..... دادن مهریه
- ۳۹۵ ..... بحث مهر مثل
- ۳۹۷ ..... ازدواج کافران
- ۳۹۷ ..... عدالت در همسر داری

۳۹۹	باب الرضاع (شیرخوارگی)
۳۹۹	حکم شیرخوارگی
۳۹۹	مدّت شیرخوارگی
۳۹۹	حرمت شیرخوارگی
۴۰۰	حکم شیر مخلوط
۴۰۰	مسایل گوناگون
۴۰۲	برای ثبوت رضاعت نصاب شهادت ضروری است
۴۰۲	از شیر انسان نبا هیچ استفاده دیگری بشود
۴۰۴	کتاب الطلاق
۴۰۴	طلاق دیوانه و نابالغ واقع نمی شه
۴۰۴	طلاق در خواب معتبر نیست
۴۰۴	وکالت در طلاق درست است
۴۰۵	بحث طلاق دادن
۴۰۵	فقط مرد می تواند طلاق دهد
۴۰۵	تعداد طلاق
۴۰۵	الفاظ طلاق را باید خود مرد بشنود
۴۰۶	طلاق سه نوع است
۴۰۶	به دو صورت طلاق داده می شود
۴۰۷	حکم طلاق صریح
۴۰۷	با الفاظ مستقبل «آینده» طلاق نمی شود
۴۰۷	با این شاء الله طلاق واقع نمی شود
۴۰۷	تعلیق طلاق
۴۰۸	حکم الفاظ کنایی
۴۰۸	طلاق قبل از زفاف
۴۰۹	سه طلاق
۴۱۲	طلاق مشروط
۴۱۴	طلاق شخص بیمار

۴۱۵	رجوع در طلاق رجعی
۴۱۸	باب الایلاء
۴۱۸	تعریف ایلاء
۴۱۸	حداقل مدت ایلاء چهار ماه است
۴۱۸	مسایل گوناگون
۴۲۱	باب الخلع
۴۲۱	تعریف خلع و حکم آن
۴۲۱	اگر در خلع مالی ذکر نشود
۴۲۲	اگر در خلع مال ذکر شود
۴۲۲	آیا گرفتن پول در خلع برای شوهر جایز است
۴۲۲	طلاق در عوض مال
۴۲۴	باب الظهار
۴۲۴	همسر را همچون مادر محسوب
۴۲۴	مسایل گوناگون
۴۲۶	بحث کفاره
۴۲۸	باب اللعان
۴۲۹	باب ثبوت النسب
۴۲۹	اثبات نسب
۴۲۹	مدت بارداری
۴۲۹	اثبات نسب در شرع
۴۲۹	اگر بعد از طلاق رجعی زایمان کرد
۴۳۰	زایمان بعد از طلاق بائن
۴۳۰	مسایل گوناگون
۴۳۲	باب النفقه
۴۳۲	بحث خوراک و پوشاک
۴۳۳	بحث مسکن
۴۳۳	چه نوع خانه‌ای واجب است؟

۴۳۴	شوهر می تواند مانع آمدن بستگان زن شود
۴۳۴	زن هر چند وقت می تواند به نزد خانواده اش برود
۴۳۴	مسائل گوناگون
۴۳۶	باب الحضانه
۴۳۶	حق حضانت اولاد
۴۳۸	کتاب البیوع
۴۳۸	بحث خرید و فروش
۴۳۹	بهاء کالا باید معین باشد
۴۴۰	صورت های بیع فاسد
۴۴۰	مسائل متفرقه
۴۴۰	کالا باید مشخص باشد
۴۴۲	بحث نسیه
۴۴۵	باب خيار الشرط
۴۴۵	خرید به شرط پس دادن
۴۴۵	مدت خيار شرط
۴۴۵	پایان خيار شرط
۴۴۷	باب خيار الرؤية
۴۴۷	بحث خریدن چیزی را که ندیده است
۴۴۹	باب خيار العيب
۴۴۹	بحث کالای معیوب
۴۴۹	اگر عیبی دیده شد
۴۴۹	اگر قبل از اطلاع از عیب در آن تصرف کرد
۴۵۰	مسائل گوناگون
۴۵۳	باب البيع الفاسد و الباطل
۴۵۳	بحث بیع فاسد و باطل
۴۵۳	فروش ماهی در تالاب
۴۵۴	فروش علف خودرو

۴۵۴	فروش جنین
۴۵۴	فروش شیر و پشم
۴۵۴	فروش اعضای انسان
۴۵۴	فروش مو و استخوان حیوان مرده
۴۵۵	یک صورت از بیع ناجایز
۴۵۵	چند صورت بیع فاسد
۴۵۵	فروش مجسمه
۴۵۶	قبض در بیع
۴۵۶	فروش مال دیگری
۴۵۶	فروش حیوان خود
۴۵۶	بالا بردن قیمت
۴۵۷	خرید و فروش به زو
۴۵۹	باب المراجعة و التولية
۴۵۹	بحث فروش با فایده و بدون فایده
۴۶۲	باب الربا
۴۶۲	معامله ربوی «سودی»
۴۶۳	کتاب الصرف
۴۶۳	بحث داد و ستد طلا و نقره
۴۶۴	حکم فروش چیزهایی که وزن کرده می شوند
۴۶۸	باب بیع السلم
۴۶۸	تعریف و شروط جواز آن
۴۶۹	در چه چیزهایی سلم درست است
۴۶۹	جهالت در مبیع، بیع سلم را فاسد می کند
۴۶۹	شرطی دیگر برای جواز سلم
۴۶۹	در بیع سلم این شرط درست نیست
۴۷۰	در بیع سلم کالا نباید تغییر کند
۴۷۱	باب القرض

۴۷۱	..... بحث قرض
۴۷۲	..... باب الكفالة
۴۷۲	..... بحث ضمانت
۴۷۴	..... كتاب الحوالة
۴۷۴	..... بحث حواله کردن قرض خود به دیگری
۴۷۵	..... كتاب الوكالة
۴۷۵	..... بحث وکالت
۴۷۷	..... عزل وکیل
۴۷۹	..... كتاب المضاربة
۴۷۹	..... بحث «مضاربت» یعنی سه‌یک و کار از دیگری
۴۸۰	..... چه زمانی می‌توانند به این معامله پایان دهند
۴۸۰	..... مضاربت مشروط
۴۸۰	..... حکم مضاربت
۴۸۲	..... كتاب الوديعة
۴۸۲	..... حکم امانت
۴۸۲	..... امین باید خودش و یا فردی از خانواده‌اش امانت را حفاظت کند
۴۸۳	..... در صورت کوتاهی باید تاوان دهد
۴۸۳	..... پول امانت
۴۸۴	..... استفاده از امانت بدون اجازه درست نیست
۴۸۵	..... مسایل گوناگون
۴۸۷	..... كتاب العارية
۴۸۷	..... چیزی که برای استفاده موقت گرفته شود
۴۸۹	..... كتاب الهبة
۴۸۹	..... بحث بخشش
۴۸۹	..... صورت‌های مختلف تحویل گرفتن
۴۹۰	..... بخشیدن اشیا قابل تقسیم و غیر قابل تقسیم

- ۴۹۰ ..... بخشش نابالغ درست نیست
- ۴۹۲ ..... هبه به کودکان
- ۴۹۵ ..... پس گرفتن هدیه
- ۴۹۶ ..... تفاوت های دو گانه هبه و صدقه
- ۴۹۷ ..... **کتاب الاجاره**
- ۴۹۷ ..... بحث کرایه
- ۴۹۷ ..... اجاره فاسد
- ۴۹۸ ..... حکم اجاره فاسد
- ۴۹۸ ..... اجاره باطل و حکم آن
- ۴۹۸ ..... مسایل گوناگون
- ۵۰۰ ..... بحث ضمانت
- ۵۰۰ ..... فسخ اجاره
- ۵۰۲ ..... **کتاب الغصب**
- ۵۰۲ ..... برداشتن و گرفتن چیزی بدون اجازه صاحبش
- ۵۰۴ ..... **کتاب الشریکه**
- ۵۰۴ ..... حقوق و اختیارات شرکاء
- ۵۰۴ ..... تقسیم منافع در شرکت
- ۵۰۴ ..... وقتی کل سرمایه دزدی شد مشارکت فسخ می شود
- ۵۰۵ ..... نفع باید مشاع باشد، تعیین درست نیست
- ۵۰۵ ..... شرکت باید در سود و زیان باشد
- ۵۰۵ ..... تقسیم فایده در شرکت فاسد
- ۵۰۵ ..... نوع دیگری از مشارکت
- ۵۰۶ ..... در این شرکت هر کدام وکیل و کفیل دیگری است
- ۵۰۶ ..... شرکت ناجایز
- ۵۰۶ ..... تقسیم چند چیز مشترک
- ۵۰۹ ..... **کتاب الرهن**
- ۵۰۹ ..... بحث گرو گذاشتن

۵۱۱	کتاب الشفعة .....
۵۱۱	بحث شفعه .....
۵۱۳	کتاب المزارعة و المساقاة .....
۵۱۳	بحث مزارعه و باغداری .....
۵۱۳	برای صحت مزارعه نه شرط ضروری است .....
۵۱۳	حکم مزارعه فاسده .....
۵۱۵	کتاب الوصایا .....
۵۱۵	بحث وصیت .....
۵۱۵	قرض بر وصیت مقدم است و وصیت در یک سوّم مال اجرا می شود .....
۵۱۶	وصیت برای وارث درست نیست .....
۵۱۶	در وصیت باید حال وارثان در وقت وصیت .....
۵۱۷	مسائل گوناگون .....
۵۲۰	آراستن عبادات .....
۵۲۰	بحث نماز .....
۵۲۱	هنگام مرگ و مصیبت .....
۵۲۱	زکات و صدقات .....
۵۲۱	روزه .....
۵۲۱	تلاوت قرآن مجید .....
۵۲۲	ذکر و دعا .....
۵۲۴	سوگند و نذر .....
۵۲۶	آداب معاملات .....
۵۲۷	آداب نکاح .....
۵۲۷	آزار نرساندن به دیگران .....
۵۲۹	آداب عادات .....
۵۳۰	پوشیدن .....
۵۳۰	بیماری و درمان .....
۵۳۱	خواب دیدن .....

۵۳۳	آداب سلام
۵۳۳	آداب نشست و برخاست و راه رفتن
۵۳۳	آداب مجلس
۵۳۴	حفاظت زبان
۵۳۵	ده ادب متفرقه
۵۳۷	اصلاح قلب
۵۳۷	پرگویی و علاج آن
۵۳۸	خشم و درمان آن
۵۳۸	حسد و علاج آن
۵۳۹	محبت مال و علاج آن
۵۴۰	علاج آن
۵۴۰	خساست و علاج آن
۵۴۱	حُب شهرت و آوازه
۵۴۱	کبر و علاج آن
۵۴۴	عجب و خود پسندی و درمان آن
۵۴۴	ریاکاری و علاج آن
۵۴۵	خوف از خدا
۵۴۵	امید به خدا
۵۴۶	صبر و شکیبایی
۵۴۸	شکر و روش آن
۵۴۸	توکل و روش آن
۵۴۸	محبت به الله ﷻ و روش آن
۵۴۹	تسلیم و رضا و روش آن
۵۴۹	راستی و راه آن
۵۴۹	مراقبه «توجه به سوی الله»
۵۴۹	تلاوت قرآن با رغبت
۵۵۰	نماز با حضور قلب

۵۵۰	پیر و مریدی
۵۵۱	نشانه‌های مرشد کامل
۵۵۱	آداب پیر و مریدی
۵۵۳	هر مرید بلکه هر مسلمان باید شب و روزش را چنین بگذراند
۵۵۶	ذکر ثواب و عذاب برخی اعمال در احادیث نبوی
۵۵۶	اخلاص نیت
۵۵۶	ریاکاری
۵۵۶	عمل بر قرآن و حدیث
۵۵۶	رسم نهادن کمر نیک و یابد
۵۵۷	طلب علم
۵۵۸	کتمان علم
۵۵۸	عمل نکردن بر علم
۵۵۸	پرهیز کردن از ادرا
۵۵۸	در غسل و وضو به همه جا آب برسانید
۵۵۸	مسواک
۵۵۸	خشک ماندن اعضاء وضو
۵۵۹	بیرون شدن زنان برای نماز
۵۶۰	پابندی به نماز
۵۶۰	نماز اول وقت
۵۶۰	درست نخواندن نماز
۵۶۰	نگاه کردن در نماز به اطراف
۵۶۱	گذشتن از جلوی نماز گزار
۵۶۱	نماز را عمداً قضا کردن
۵۶۱	قرض دادن
۵۶۱	مهلت دادن به تنگدست
۵۶۱	تلاوت قرآن مجید
۵۶۱	تفرین و بد دعا کردن

- ۵۶۳ ..... کسب حرام و استفاده از آن
- ۵۶۳ ..... فریبکاری
- ۵۶۳ ..... قرض گرفتن
- ۵۶۳ ..... ندادن قرض با وجود قدرت
- ۵۶۳ ..... سود «ربا»
- ۵۶۴ ..... زمین خواری
- ۵۶۵ ..... مزد کارگر را باید فوراً داد
- ۵۶۵ ..... مردن و زنده ماندن
- ۵۶۵ ..... لباس برای نمایش
- ۵۶۵ ..... ظلم بر دیگران
- ۵۶۶ ..... رحم و شفقت
- ۵۶۷ ..... امر به معروف و نهی از منکر
- ۵۶۷ ..... پرده پوشی مسلمان
- ۵۶۷ ..... خوشحال شدن از ضرر و زیان دیگران
- ۵۶۷ ..... طعنه زدن به دیگران
- ۵۶۸ ..... گناهان کوچک
- ۵۶۸ ..... رضایت پدر و مادر
- ۵۶۸ ..... بد رفتاری با خویشاوندان
- ۵۶۸ ..... سرپرستی یتیمان
- ۵۶۹ ..... همسایه آزاری
- ۵۷۰ ..... کمک به مسلمان
- ۵۷۰ ..... حیا و بی حیایی
- ۵۷۰ ..... خوشخویی و بد خلقی
- ۵۷۰ ..... آسان گیری
- ۵۷۰ ..... سرک کشیدن به خانه کسی
- ۵۷۱ ..... گوش دادن به سخن دیگران
- ۵۷۱ ..... خشم کردن

۵۷۱	.....	قهر کردن
۵۷۱	.....	نفرین کردن و بی ایمان گفتن به دیگری
۵۷۱	.....	ترساندن مسلمان
۵۷۲	.....	قبول عذر مسلمان
۵۷۲	.....	خبر کشی
۵۷۲	.....	غیبت
۵۷۲	.....	بهتان به دیگران
۵۷۲	.....	کم گفتن
۵۷۴	.....	فروتنی
۵۷۴	.....	خود را از دیگران برتر دانستن
۵۷۴	.....	راستی و دروغگویی
۵۷۴	.....	دو رویی
۵۷۴	.....	سوگند به غیر الله تعالی
۵۷۵	.....	دور کردن چیزی که در راه مزاحم مردم است
۵۷۵	.....	وفا به عهد
۵۷۵	.....	رفتن به نزد فال بین و غیب گو
۵۷۶	.....	نگهداری سنگ و عکس
۵۷۶	.....	دراز کشیدن روی شکم
۵۷۶	.....	بخشی از بدن در سایه و بخشی دیگر در آفتاب باشد
۵۷۶	.....	فال بد زدن و جادوگری
۵۷۶	.....	حرص دنیا
۵۷۶	.....	یاد مرگ و غنیمت شمردن فرصت
۵۷۸	.....	صبر و شکیبایی
۵۷۸	.....	عیادت مریض
۵۷۸	.....	کفن و دفن مرده
۵۷۸	.....	نوحه و فریاد
۵۷۸	.....	خوردن مال یتیم

۵۷۹	..... حساب و کتاب قیامت
۵۷۹	..... یاد بهشت و دوزخ باشید
۵۷۹	..... ذکر قیامت
۵۸۱	..... ذکر نعمت‌های بهشتی و مصائب دوزخ
۵۸۴	..... هفتاد و هفت شعبه ایمان
۵۸۸	..... مبارزه با نفس
۵۹۰	..... معاشرت و رفتار با دیگران
۵۹۲	..... و هرگز به کسی امید نبند
۵۹۲	..... ضرورت اصلاح قلب
۵۹۶	..... پانزده نصیحت برای عموم مردم
۵۹۸	..... بیست نصیحت و هشتم کسانی که ذکر و شغل خاصی دارند

مقدمه

کتاب معروف و مشهور حضرت حکیم الامت، مولانا اشرف علی تھانوی رحمۃ اللہ علیہ نیازی به معرفی ندارد. کتابی است که در آن تمام مسایل ضروری یک مسلمان از تولد تا مرگ درج شده است، حضرت مولانا مفتی بولیا، شاه منصور مدظلہ العالی می نویسد: یکی از علل محبوبیت و نافعیت زیور بهشت در بین عوام و خواص این است که به زبان ساده نگاشته شده است و مردم عادی با عبارت های زین را مرصع مسایل شان را به آسانی درک می کنند. علت دوم: این است که در این کتاب تمام مسایل منافی به نقل شده شده است و نیازی به ترجیح و تطبیق بین اقوال مختلف فیه نیست.

علت دیگر: اینکه تمام مسایل فقهی همچون کتب سنون لاستعاب ذکر شده است این نیاز یک مسلمانی است که به زبان خودش به یک مجموعه جامع که حداقل شامل تمام مسایل بنیادین باشد دسترسی داشته باشد. چون همه مسلمانان زبان عربی را نمی دانند کسانی که عربی هم می دانند همه شان این قدر تسلط ندارند که مسایل را درست درک کنند؛ علاوه بر این در کتب فقه عموماً اختلافات ذکر می شود و باعث سردرگمی می گردد با توجه به چنین نیازهایی این کتاب ترتیب داده شد و تا حدودی این نیازها را برآورد ساخت چون تا کنون چنین مجموعه ای که دربرگیرنده ی تمام مسایل فقهی باشد منتشر نشده است.

و در ادامه می نویسد:

تا چندی پیش زیور بهشت برای عموم به عنوان یک مرجع مستند و آسان تلقی می شد و تقریباً در خانه هر مسلمان، وجود این کتاب ضروری بود. مردم این کتاب را درسی می خواندند و یا مطالعه می کردند اما با گذشت زمان و به تدریج مصطلحات و ادبیات جدیدی در زبان اردو شامل شد و بین تعبیرات قدیم و اسلوب های جدید فاصله زیادی ایجاد شد و زبان اردو به تدریج از لغات فارسی تهی گشت. همچنین لغات عربی متروک شد، و با فاصله گرفتن از زبان فارسی و عربی تقریباً کتاب برای مردم نامفهوم شد. لذا بر آن شدیم تا مجموعه ای را تدوین نماییم که برای عموم قابل فهم باشد.^۱

حضرت مولانا محمد تقی عثمانی حفظه الله می نویسد:

این کتاب در اصل برای بانوان نوشته شده بود و برای همین هدف تمام مسایل دینی و دنیوی به طور حیرت انگیز در این کتاب جمع آوری شده بود، اما با توجه به جامع بودن آن نه فقط برای مردان نیز بلکه برای فقهاء نیز مشعل راه بوده است این ویژگی را غیر از ما «بهشتی زیور» دیگر کتابی ندارد که برای بانوان نوشته شود و منبع و مأخذی برای علما و مفتیان شود. در عصر حاضر هیچ مفتی از آن بی نیاز نیست.

الحمد لله چند سال است که ما به دو سبب در مائرس خود قبل از «قدوری» و «فقه المیسر» زیور بهشت را تدریس می کنیم:

۱- تجربه ثابت کرده است طلبه ای که نخست زیور بهشت را بخواند فهمیدن سایر کتب فقهی بر او آسان می شود و بعد از فراغت هم از مسایل بنیادین به خوبی آگاه است. در غیر این صورت بسا اوقات دیده شده است که طلبه، قدوری و در الدقائق، شرح الوقایه و هدایه را خوانده است اما برای هیچ مسأله ای جوابی ندارد؛ چون در حوزه به جای حل اصل مسأله درگیر حل عبارات و ترکیب های نحوی و مسایل صرفی است؛ یا در پی یادگیری ادله مسایل اختلافی است. لذا هنگامی که در میدان عملی قدم می گذارد و با سؤالات مردم مواجه می گردد دچار سردرگمی و حیرت می شود و از جواب دادن ابتدایی ترین مسایل نماز و روزه ناتوان است.

۲- تدریس هر فنی نخست با زبان رایج منطقه باعث رویش استعداد و صلاحیت در آن فن می‌شود.

الحمدلله ما و برخی دوستان در مدارس خود در کلاس اول مقدمات در هر دو بخش «بنات و بنین» تدریس این کتاب را آغاز کرده‌ایم و تا کنون بسیار موثر افتاده است و باعث رفع پریشانی و نقیصه مذکور شده است. و این طلبه‌ها که علمای آینده هستند بسیاری از مسایل ضروری را با اعتماد به نفس حل می‌کنند. در دوران تدریس احساس شد که کتابی هم به همین ترتیب برای «بنین» آماده شود، به همین جهت علمای ذیل برای محقق ساختن این هدف، بزرگ زحمت را بر عهده گرفتند.

۱- عتی محمد تواب سکروی، فاضل جامعه فاروقیه.

۲- مولانا محمد سلمان نووی، فاضل دارالعلوم کراچی.

۳- محمد عتیف بن عبدالمجید، فاضل جامعه الاسلامیه بنوری.

با کوشش این سه دانشمند، کتاب مذکور به نام «زیور بهشت درسی» ترتیب یافت اما پر واضح است که فقه موضوع بسیار دقیق است و هیچ کس نمی‌تواند ادعا کند از تمام رمز و رازهای آن آگاه است.

لذا از علمای کرام استدعا داریم اگر قصی را مشاهده فرمودند حتماً ما را با رأی و نظر خود مفتخر سازند تا اصلاح گردد و از این رهگذر آنها نیز در این کار دینی سهم گردند.

ویژگی‌های زیور بهشت درسی

۱- تعبیرهای قدیمی فهم کتاب را برای مبتدیان مشکل ساخت. در حالی که با هدف تسهیل از تعبیرهای آسان‌تری استفاده شده است و حتی الامکان کوشش بر آن بوده است که تغییری در معنا به وجود نیاید.

۲- ترتیب اصل کتاب لحاظ نشده و بر روش ابواب فقهی ترتیب داده شده است تا اینکه در کلاس‌های بعدی مشکلی پیش نیاید. افزون بر این عناوین و سر فصل‌هایی بر آن افزوده شده است.

۳- مسایل هر دو کتاب زیور بهشت و گوهر بهشت یکجا جمع شده است، البته بسیاری از مسایل که برای نوآموز مناسب نبود، حذف شده است.

- ۴- الفاظ و لغات مشکل در حاشیه توضیح داده شده است.
- ۵- در پایان هر باب تمرینی اضافه شد تا استاد با دانش آموزان کار کند.
- ۶- در برخی موارد عنوان‌های جدیدی اضافه شده است.
- ۷- در این کتاب فقط مسایل بیان شده است اما با عنایت به اهمیت برخی اعمال به فضایل هم پرداخته شده است.
- ۸- در «زیور بهشتی مدلل» چون منابع ذکر شده است در این کتاب از حواله‌جات صرف نظر شده است و علمای کرام می‌توانند جهت منبع و مأخذ به اصل کتاب مراجعه کنند.

موارد استفاده کتاب:

- ۱- در کلاس‌های پنجاه روزه تعطیلات
  - ۲- در دروس حوزه برای کلاس اول مقدمات قابل تدریس است.
  - ۳- اگر در نصاب سه ساله «دراست دینی» گنجانده شود بسیار مفید است.
  - ۴- برای نصاب یک ساله «فهم دین بهترین کتاب است.
  - ۵- برای معلمان اگر تدریس شود مفید واقع می‌گردد.
  - ۶- پزشکان می‌توانند این کتاب را برای پرستاران آرزش دهند و تدریس کنند.
  - ۷- تجار و مغازه‌داران می‌توانند از آن در منزل استفاده کنند.
  - ۸- در هر دارالافتاء برای متخصصین بسیار سودمند است.
  - ۹- ائمه جماعات، مقتدیان خویش را به مطالعه و تعلیم آن در منزل تشویق کنند.
- امیدواریم که اهل علم و شیفتگان مسایل علمی به چشم تقدیر به آن بنگرند و علما و افراد «شعبه تصنیف اصلاحی» را از دعای خیر فراموش نکنند.

محمد حنیف عبدالحمید

۴ صفر ۱۴۲۲ هـ.ق

